

HORIZON-TAAL

maart - april 2025

Jaargang 57 - nummer 331

**Esperanto vermelden tijdens taalonderwijs
Bloesems in Japan en in... Limburg
Vertikale**

INHOUD

Ten geleide + Esperanto-evenementen	3
Mencii Esperanton dum lingvo-instruado	4
In Memoriam Walter van den Kieboom	5
Sakura's in Japan en.. in Limburg	6
Loveno (Esperanto 3000) promenias kaj muzikumas	7
Nieuws van Trinkeblaj Riveroj 14 mei 2025	8
De eerste Grégoire Maertens-prijs werd toegekend	10
La nekredabla aventuro de la misio Moresten'	12
Vlaamse Ardennendag, Natuur, kultuur en... Esperanto	13
Vertikale, denove sur la reloj - weer op de sporen	15
Forpasis Renato Corsetti (1941-2025)	16
De Vlaamse Beweging gedurende WO II	18
Verrijk je Esperanto - hoofdstuk 2	20

Foto op de voorpagina: De deelnemers aan het BEST-studieweekend van 21-23 februari.

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw

57ste jaargang maart-april 2025. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Hoofdredacteur: Piet Glorieux horizon.taal@esperanto.be www.esperanto.be/horizontaal

Tekstopmaak: Joost Vander Bauwhede joost.bauwhede@gmail.com

Proeflezen: Kris Panis

Werkten mee aan dit nummer: Filiko (Wangwei), Mizro Iwaya, Cyreen Knockaert, An Olijslagers, Eliane Pironnet, Lode Van De Velde, Eddy Van den Bosch, Johan Van Eenoo.

Administratie en verantwoordelijke uitgever

 Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen

 03 234 34 00 admin@fel.esperanto.be www.esperanto.be/fel/nl

BE0419 028 122 • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers)

Advertentietarieven:

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar.
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

Ons eerste Belgisch studieweekend in Ieper ligt achter ons. Uit een geïmproviseerde enquête blijkt dat de deelnemers tevreden tot zeer tevreden waren over het evenement. Absolute beginners zijn er niet op afgekomen, ik had ook niet verwacht dat iemand zonder enige voorkennis van Esperanto zich al meteen zou engageren voor een volledig weekend. Er waren wel enkele mensen – eigenlijk vooral Franstaligen – aanwezig die recent gestart waren met Esperanto. De workshop waarmee we geïnteresseerden uit Ieper en omgeving wilden aantrekken, was een flop: niemand is erop afgekomen. Dus qua werving was het geen succes. Maar laat dit ons niet ontmoedigen. Aangezien we ervan overtuigd zijn dat we een goed “product” aanbieden, moet er iets schorten aan onze “marketing” en moeten we daarop werken. Laten we onze volgende evenementen aangrijpen om Esperanto bekend te maken.

Piet Glorieux

Esperantujo, binnen en in de buurt van België, gonst van de activiteit

- Zaterdag 29 maart – **Wettelijke Algemene Vergadering**
De agenda wordt je per e-mail of per brief bezorgd.
- Zondag 30 maart – wandeling in het **Lovenarenbroek** (Leuven) zie blz. 7.
- 4-6 april – **studieweekend Esperanto Nederland**
In Krikkenhaar (NL.)
- Zondag 27 april – keuzedilemma:
 - **Vlaamse Ardennendag** zie blz. 13.
 - **Limburgdag** zie blz. 6.
- Donderdag 1 mei – **Muziktago** (Leuven) zie blz. 7.
- Woensdag 14 mei – **Wandeling lang de schelde** (Kruibeke) zie blz. 8.
- 16-18 mei – **PEKO** in Tilff (prov. Luik)
- 23-27 mei – **kongres van SAT-amikaro** (= Franse afdeling van Sennacieca Asocio Tutmonda) in Metz (Fr. nabij de Belgische grens)
- 2-5 oktober – **Gebeneluksa kongreso**
gezamenlijk Benelux- en Duits kongres in Schleiden (Duitsl. nabij de Belgische grens)

Foto's Schleiden - Thomas Hummel CC BY-SA 4.0

Je vindt meer info over alle evenementen op eventaservo.org.

MENCII ESPERANTON DUM LINGVO-INSTRUADO Inspira ekzemplo el Ĉinio

Ik kreeg onderstaande tekst – in nagenoeg perfect Esperanto – van een Chinese studente die blijkbaar Horizon.taal heeft ontdekt. Lees over haar inspirerende ideeën om Esperanto te betrekken bij haar – toekomstige – lessen Engels in haar soms poëtische taal.

Mijn naam is *Filiko* [Nl. varen] en ik ben een van de studenten van de Esperantoafdeling van de Zaozhuang-universiteit in China. Dit semester volg ik een cursus journalistiek in het Esperanto en naar aanleiding daarvan heb ik uw prachtige tijdschrift ontdekt. Met uw lezers wil ik het graag hebben over een onderwerp dat voor mij erg belangrijk is. Ik ben me ervan bewust dat ik, na mijn afstuderen volgend jaar, moeilijk een baan zal vinden waarin ik Esperanto direct kan gebruiken. Ik ben dus van plan om verder te studeren om leraar Engels te worden. Ik zal er echter over blijven nadenken hoe ik het lesgeven naar nieuwe hoogtes kan tillen, zodat studenten de charmante diversiteit van de talen in de wereld en het bestaan van andere internationale talen naast het Engels kunnen waarderen. Ik hoop dat ik bloemen van nieuwsgierigheid zal kunnen zaaien, die uiteindelijk uit zichzelf zullen groeien.

*Het Esperantomuseum van Zaozhuang.
foto: Sophie Graubert, CC BY-SA 4.0*

Stel je een levendige les Engels voor, waarin ik vakkundig Esperanto integreer, waardoor voor mijn studenten de deur naar een onbekende wereld opengaat. Met “kleuren” als onderwerp leer ik hen eerst woorden als “rood” en “geel” in het Esperanto. De nieuwsgierige ogen van de studenten worden groot en opgewonden imiteren ze mijn uitspraak. Vervolgens moedig ik ze aan om die Esperantowoord te vergelijken met de overeenkomstige Engelse woorden en illustreer ik zo hoe Esperanto afgeleid is van verschillende talen, zoals Frans en Latijn. De studenten zullen nieuwe kennis opdoen in een ontspannen en aangename sfeer en zullen ook de verbazingwekkende verbanden tussen de verschillende talen ervaren.

Stel nu dat ik een rollenspelactiviteit bedenk om leerlingen de charme van verschillende culturen sterker te laten aanvoelen. Ik verdeel ze in verschillende groepen, die elk een land vertegenwoordigen, en vraag ze om in het Engels de cultuur, gewoonten en specialiteiten van het land te presenteren. Maar een van die landen is “Esperanto”. Zo kunnen leerlingen vragen of er een vlag is, of er een typische wijn, typische begroetingswijzen of idealen van dat onbekende land bestaan. Op deze manier kunnen ze niet alleen hun expressieve vaardigheden oefenen, maar ook leren hoe ze andere culturen kunnen respecteren en begrijpen. En bovenal zullen ze kunnen inzien dat Esperanto een taal is, maar tegelijkertijd meer dan een taal: een hele manier van denken gericht op interculturele communicatie.

Ik ben ook van plan om volop gebruik te maken van online bronnen om enkele online Esperantocursussen en om leerplatformen zoals *edukado.net* aan te bevelen.

Lees verder op Blz. 11

IN MEMORIAM

Walter van den Kieboom

Op 11 januari overleed in Oostende Walter van den Kieboom, echtgenoot van Flory Witdoeckt, en samen met haar een pijler van de Esperantobeweging in Oostende. Tijdens de uitvaartdienst op zaterdag 18 januari sprak ik, namens de Vlaamse Esperantobond, onderstaand woordje uit.

Piet Glorieux

Kara Flory, kara proksimuloj de Walter, karaj ĉeestantoj,

Ik mocht/moest dit in het Esperanto brengen, maar ik hoop toch dat iedereen hier alles helemaal begrijpt. Tenslotte is Esperanto bedoeld om mensen samen te brengen.

Kiam mi devas asocii kelkajn vortojn kun Walter, mi dirus: entuziasmo, helpemo kaj afableco. Mi ofte pensas ke la Esperanto-movado ne nur bezonas homojn kiuj perfekte regas la lingvon sed ankaŭ simpatiantojn kiuj per sia entuziasmo – kaj ankaŭ per siaj rimedoj – apogas la movadon. Walter estis brila ekzemplo de tio. Li plurfoje vigle defendis ideojn kaj multajn el ili, li kune kun Flory ankaŭ realigis. Lia profesia fono verŝajne helpis lin laŭplane agadi sed, kvankam li venis el la – mi imagas – “kruda afermondo”, li estis tre ĉarma kaj afabla viro.

La agadtereno de Flory kaj Walter ne limigis sin al Esperanto, ili ankaŭ multegon faris por projektoj en la tn. Tutgloba Sudo, pli konkrete en D.R. Kongo, kie ili financis kaj fincas lernejon. Kaj ankaŭ loke, en Ostendo, ili agadis kiel volontuloj. Mi ŝatus nomi Walter kaj Flory ekzemplaj esperantistoj kiuj montras ke Esperanto ne nur temas pri lingvo sed precipe pri amo al homoj.

Flory kaj Walter estis belega duopo, unu kompletigis la alian. La duopo elradiis amon. Antaŭ kelkaj jaroj ili ankoraŭ substrekis tiun fortan reciprokan ligan per geedziĝo kiun mi kaj multaj aliaj geamikoj povis ĉeesti.

Jam dum pluraj jaroj la sanstato de Walter estis malbona, sed eĉ en tiuj cirkonstancoj li konservis sian vivĝojon. Mi memoras ankoraŭ la Beneluksan Kongreson de 2022 en Ieper. Vendrede Walter, kun

la helpo de Flory, elĉerpate atingis la kongresejon en Ieper. Sed la postan semajnfino li denove retrovis siajn fortojn kaj gajigis la kompanion per sia feliĉumora ĉeesto.

Kara Flory kaj proksimuloj, nome de Flandra Esperanto-Ligo mi kondolencas vin tute sincere. Ni esperas ke, spite al la forpaso de tiu piliero en via vivo, vi trovos konsolon en la memoro al Walter kaj ke vi konservos vian vivĝuon.

Deze foto die het rouwprentje sierde, was in 2022 gedurende meer dan een maand te zien in de Oostendse gaanderijen. Hij kaderde in een foto-expositie van alle leden van “Oostende Mondiaal” die steunacties organiseerden voor het Globale Zuiden. Het onderschrift bij de foto is veelzeggend en geeft ook perfect weer wat de roeping van Esperanto is.

“Alles begint met elkaar verstaan”

Flory en Walter zijn de bezielers van Oostendse Esperanto-groep. In het kielzog van die taal reisden ze de hele wereld rond. Het Esperanto bracht hen in contact met talloze organisaties en projecten, die ze blijven volgen en steunen. Maar hun hoofddoel is het promoten van de taal zelf: ook hier aan zee organiseren ze cursussen en gespreksavonden. Want wie er La Konko, de schelp, aan zijn oor houdt, kan er de hele wereld mee horen.

SAKURA'S IN JAPAN EN... IN LIMBURG

Een beetje nieuws uit het Verre Oosten waar kersenbloesems kijken een “nationale sport” is. Wie dichterbij huis bloesems - wellicht dan al geen kersenbloesems meer - wil kijken kan op 27 april naar Sint-Truiden trekken waar de Limburgse Esperantogroep je verwelkomt voor haar traditionele Limburgdag.

OVER LATE SAKURA'S

Jaren geleden gaf de Japanse *uta*¹-dichteres Tawara Mati in Duitsland lezingen over Japanse literatuur. Zij gaf er te kennen dat Japanners gek zijn op *sakura*'s², die in Japan ten overvloede aanwezig zijn. In het voorjaar komen ze vanaf de zuidelijke regio richting het noorden tot bloei. Toen mevrouw Mati zei dat er in alle Japanse kranten nieuws verschijnt over het “sakurafront”, dat de volgorde van bloei van de sakura's in de vorm van een klimaatfront aangeeft, schaterlachten de Duitse aanwezigen om haar “fijne” grap. Ze wisten niet dat sakurabomen zo massaal aanwezig zijn in Japan.

Die sakura's zagen we decennia geleden bloeien begin april. Om die reden was er toen ookeen “bloemenkijfeest” (Japans - *hanami*) in het begin van april. De afgelopen jaren, misschien als gevolg van de opwarming van het klimaat, zagen we vaak dat de sakura's in bloei kwamen in maart en op het einde van die maand in volle bloei stonden. Het *hanami* vond dus gewoonlijk plaats in maart.

Lees verder op Blz. 9

LA LIMBURGA TAGO 2025 OKAZOS EN SINT-TRUIDEN

dimançon la 27-an de aprilo

LEA kaj DATS invitas ĉiujn esperantistojn por pikniko en la beginejo [Nl. begijnhof] de Sint-Truiden, la centro de “Haspengouw”.

- Je 11h limburga “vlaai” [Eo – fruktotorto] atendos vin kun taso da kafo aŭ teo.
- Poste, Dany rakontos nin pri sia organizaĵo DATS, kiu apogas malgrandajn projektojn en Senegalo.
- Post la pikniko, ni admiros la arbofloraron de la fruktarboj kiuj tiam abunde floreskos. Vi povas elekti inter bicikla aŭ piedira rondiro.
- Vespere ni povos kune manĝi (je propra konto).

Pli da detaloj troviĝos poste en <https://eventaservo.org/e/b3e417>

Aliĝi eblas per simpla retmesaĝo al limburg@esperanto.be kun mencio de via nomo, ĉu vi volas bicikli aŭ promeni kaj ĉu vi deziras vespermanĝi kun ni.

LOVENO (Esperanto 3000) PROMENAS KAJ MUZIKUMAS

La 30an de marto - promeno en Lovenarenbroek

Je dimanĉo, la 30a de marto, Esperanto 3000 organizas printempan promenon en la naturrezervejo Lovenarenbroek kun vizito al la naturcentro. La parko troviĝas je 20 minutoj promene de la stacidomo de Loveno, sed estas atingebla ankaŭ per buso 1 aŭ 41.

- **13:00 - 13.30** Alveno en Ecocentrum Kessel-Lo
- **13.30 - 16:30** Gvidata promeno (en la neder-landa lingvo, kun traduko al Esperanto, se necesas)
- **16:30** Fino de la vizito
- **17:00** Por tiuj kiuj volas: komuna vespermanĝo en japana restoracio (proksime de la stacidomo).

Kontribuo: 2 eŭroj por persono (pagenda surloke).

Adreso de la Ekologia centro: Molenbeekpad 3010, 3010 Leuven. (proksime al parkejo 2.)

Aliĝo: Simple per retmesaĝo al < info@esperanto30000.be > (por havi ideon pri kiom da homoj partoprenos.)

Rimarko: Ni ne promenos rapide kaj ĉefe sur bonaj padoj, sed survoje ni ie-tie povas renkonti koton aŭ akvon. Prefere surmetu bonajn ŝuojn.

La 1an de majo - Muziktago

Je ĵaudo, la 1a de majo 2025, Esperanto 3000 organizas unikan eventon: ♪ Muziktagon ♪, de la 11a ĝis la 17a horo.

Ĉiuj muzikemuloj estas invititaj veni kun sia instrumento, aŭ sia voĉo, por kune fari muzikon. Ne gravas via nivelo, ni kunlernos, kunludos kaj kune amuziĝos.

Ni ludos kantojn en Esperanto, kun akompano de gitaro, ukulelo, kaj... la instrumento kiun VI kunportos!

Prezo: 20 eŭroj por la luo de la salono, fotokopioj, kafo kaj teo

Adreso: Albert Stainierstraat 1, 3001 Leuven.

Aliĝo kaj informoj: Per simpla retmesaĝo al < leuven@esperanto.be > kun via nomo kaj la instrumento kiun vi ludas.

NIEUWS VAN TRINKEBLAJ RIVEROJ 14 MEI 2025

Zoals u kon lezen in de vorige *Horizon.taal*, blz. 8 en 9, wandelen esperantisten en sympathisanten op woensdag 14 mei a.s. samen met de organisatie *Trinkable Rivers (TR)*, een stukje Schelde af.

Informatie over het initiatief met betrekking tot het zuiver maken en houden van onze waterlopen, meer bepaald de Schelde, kan je vinden op de website: https://mallonge.net/trinkeblaj_riveroj (ook in het Nederlands).

We starten met een picknick. Rond het middaguur, na de picknick, sluit onze groep aan bij de TR-wandelaars. Wellicht zal de TR-groep onderweg nog aangroeien. De bedoeling is om de afstand Kruibeke-Antwerpen te voet af te leggen en waar mogelijk dichtbij de Schelde te blijven. De totale afstand is ongeveer 10 km. De terugkeer naar Kruibeke kan daarna eenvoudig via de Waterbus. Gedetailleerde informatie over onze picknick en de wandeldag zelf volgt later nog want we sturen via e-mail of telefonisch de laatste info.

PLAATS VAN AFSPRAAK EN WEETJES

We spreken af aan het monument “CosmoGolem” van de bekende kunstenaar Koen Van Mechelen aan de Scheldelei in Kruibeke. Dit houten kunstwerk

is opgericht dichtbij het fietspad op de nieuwe dijk midden op de Scheldelei. De nieuwe dijk is gebouwd om het gecontroleerd overstromingsgebied in de polder van Kruibeke te isoleren van de bewoonde dorspskern. Reeds enkele malen hebben we aan de CosmoGolem afgesproken om een fietstocht of wandeling te beginnen. Deze plaats is een geschikte ontmoetingsplaats als knooppunt van fiets- en wandelpaden, bereikbaar met veerboot of met waterbus. Ook is er een lijnbushalte. Lijn 880 verbindt met het station van Beveren, waar een grote gratis parking is voor auto's.

Ter info. Begin 2025 vond een fusie plaats met de aanpalende gemeenten. De nieuwe (maar voorlopige) naam is nu: Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht.

Een interessant weetje: op de oorspronkelijke dijk aan de Schelde is een wandelroute GR 5A “Wandelronde van Vlaanderen” maar ook een vernieuwd deeltraject van “Camino de Santiago de Compostela” dat vorig jaar geopend werd. In de kerk van Rupelmonde kan een pelgrim een stempel krijgen op deze lange tocht.

Eddy Van den Bosch

Nuttige informatiebronnen om de Scheldelei in Kruibeke te bereiken:

- <https://www.agentschapmdk.be/nl/veerdiensten/veerdienst-kruibeke-hoboken> (gratis)
- <https://dewaterbus.be/pages/traject> (1 ticket Antwerpen-Kruibeke kost €.4)
- De Lijn 880 Beveren station tot Kruibeke veer (weinig verbindingen) ; een alternatief is via Linkeroever met overstap naar Kruibeke
- Vanaf Beveren station met huurfiets: <https://www.blue-bike.be> en daarna 6km fietsen tot de Scheldelei in Kruibeke
- met de auto: afslaan aan de Scheldelei te Kruibeke richting Scheldeveer aan de kruising van de Langestraat met de Scheldelei.
- via onze activiteitenkalender in het Esperanto: <https://eventaservo.org/e/c23e4d> : wandeling langs de Schelde

De Waterbus Kruibeke (foto: Danny Hoskens)

Vervolg van blz. 6

Ik vond het dan ook vreemd dat ze dit jaar pas begin april in volle bloei stonden. We hadden *hanami* op 31 maart, en daarna gingen we samen naar de rivier de Ooka, waar sakurabomen massaal de oevers van de rivier afboorden. De bloemen waren in bloei en de vele, traditionele eetkraampjes stonden opgesteld onder de bloemen. Maar, naar ik vernam, waren de kraampjes al verdwenen toen de echte opening een paar dagen daarna plaatsvond. Men kon namelijk niet voorzien dat de kersenbloesems dit jaar zo laat zouden zijn. We konden dus alleen maar genieten van de volle bloei zonder traktatie achteraf.

Er was ook een ander natuurfenomeen dat me opviel. De buulbuuls, kleine vogeltjes die verzot zijn op de *sakuranectar*, die ze met hun snavel uit de bloemen zuigen, bleven langer dan gewoonlijk. Vaak bezoeken ze ons balkon, alleen of per twee, en pikken dan een stukje fruit van ons bord mee. De laatste jaren verdwenen ze eind maart toen de sakura's in volle bloei stonden. Dit jaar echter bleven ze tot 3 april. Blijkbaar wachten ze tot de *sakura's* in volle bloei staat om dan naar hartenlust de nectar op te zuigen. Toch bloeit de gaspeldoorn zoals gewoonlijk, net zoals de wijnstokken en de klimop. Waarom zijn de enen wel op de afspraak en de anderen niet? Ik kan er nog altijd niet aan uit.

Mizro Iwaya
(vertaling: Piet Glorieux)

Uit Novaĵoj Tamtamas, tijdschrift van de Esperantogroep van Yokohama nummer 397 / juni 2024

(1) *Uta* is een genre van klassieke Japanse dichtkunst, een van de hoofdgenres van de Japanse literatuur.

(2) *Sakura* is de Japanse naam voor een aantal kersenboomsoorten en hun bloesems.

DE EERSTE GREGOIRE MAERTENS-PRIJS WERD TOEGEKEND

De Grégoire Maertens-prijs is bedoeld om Esperanto-organisaties of -personen te belonen die door hun prestaties een belangrijke bijdrage hebben geleverd en zullen blijven leveren aan de ontwikkeling van de Esperantobeweging. De ontvangers van de prijs worden gekozen door een commissie bestaande uit voormalige voorzitters van UEA, eventueel in samenwerking met andere voormalige bestuursleden van UEA.

De prijs werd in 2024 in het leven geroepen ter ere van en naar aanleiding van de honderdste verjaardag van Grégoire Maertens, die van 1980 tot 1986 voorzitter was van de UEA. Na

een oproep die, het hele jaar door, via verschillende kanalen en Esperanto-evenementen werd gelanceerd, waren er tot 30 september 2024 16 aanmeldingen van personen en organisaties uit vier continenten binnengekomen. De jury kwam in oktober bijeen om de inzendingen te beoordelen en een shortlist van zes kandidaten samen te stellen. In november kwam de jury nogmaals bijeen om haar definitieve beslissing te nemen. In tegenstelling tot andere bewegingsprijzen legt de Maertensprijs de nadruk op de mogelijke toekomstige bijdragen van de laureaat; symbolisch wordt de laureaat bekendgemaakt op de eerste dag van het nieuwe jaar – wat ook, niet toevallig, de geboortedag is van degene die zijn naam aan de prijs gaf.

HET JURYRAPPORT

De Grégoire Maertens-prijs voor het jaar 2025 wordt toegekend aan Stela Besenyei-Merger voor haar originele, inspirerende en veelzijdige bijdragen aan het organisatorische en culturele leven van de Esperantobeweging.

Stela Besenyei-Merger is een geboren esperantiste, dochter van een Franse vader en een Hongaarse moeder. Ongetwijfeld is ze een van de bekendste, geboren esperantisten die ook buiten de Esperantobeweging bekend is. Dat heeft ze te danken aan een korte zelfintroductievideo met ondertiteling, gemaakt in 2020 onder auspiciën van Wikitongues en tot nu toe 800.000 keer bekeken. Ze heeft ook een opmerkelijke bijdrage geleverd aan het onderzoek naar geboren esperantisten door middel van een reeks podcastinterviews met enkele van hen en hun ouders. Je kan ze vinden op haar blog *Stela ĉiam nur kritikis* en op haar website *La bona renkontiĝo* (www.laboren.org) - onderzoek en educatief werk dat nog steeds aan de gang is.

Stela groeide op in de Esperantobeweging en nam vanaf haar geboorte deel aan familie- en jeugdbijeenkomsten. Haar vroegste organisatorische bijdrage, zo vertelt ze, was toen ze op zesjarige leeftijd origami aanleerde aan kinderen en volwassenen. Haar jarenlange ervaring met Esperanto-evenementen, als deelnemer en organisator, overtuigde haar er uiteindelijk van om een unieke reeks tips voor organisatoren te creëren in de vorm van een podcastserie genaamd *La bona renkontiĝo*. In 2017 en 2018 bracht ze twintig van dergelijke afleveringen van een half uur uit, die – in de woorden van degene die haar voor de prijs aanbeval – “onschatbare tips geven aan organisatoren van alle niveaus, van nieuwe vrijwilligers tot ervaren organisatoren.”

In april 2021 sloot Stela zich aan bij het team van literatuurleefhebbers dat nu bekendstaat als Bobelarto. Aanvankelijk hielp ze bij de organisatie van de eerste editie van de *Interkultura Novelkonkurso* (INK). Daarna, voortbouwend op haar eerdere ervaringen, leidde ze schrijfsessies en leesgroepen en creëerde ze een serie podcasts waarin geselecteerde inzendingen door verschillende stemmen werden voorgelezen.

Hierna volgde de introductie van de *Monata Verkmonato* (MoVeMo, gestart in november 2021), de *Literatura Duonmaratono* (een dag vol literaire evenementen, gestart in maart 2023) en de online *Verk-Semajnoj* (gestart in april 2024). Dankzij deze initiatieven ontstond een van de meest levendige en cultureel actieve gemeenschappen van Esperantosprekers op het web: een nieuwe fase in onze lees- en schrijftraditie.

Stela Besenyei-Merger's uitzonderlijke vermogen om andere esperantisten te stimuleren en te inspireren actief deel te nemen aan de Esperantobeweging en haar cultuur, en haar creatieve gebruik van hedendaagse communicatiemiddelen om verschillende facetten van die cultuur en de betekenis ervan voor individuen en families te belichten, verdienen absoluut de toekenning van de eerste Grégoire Maertens-prijs. Het prijzengeld van € 1000,- is ook een blijk van vertrouwen en steun voor haar toekomstige bijdragen.

*Uit een persbericht van UEA.
(vertaling: Piet Glorieux)*

Op UEA viva, het YouTube-kanaal van de UEA, kan je een interview met de laureaat te bekijken. Interviewer is Mark Fettes, voormalig voorzitter van de UEA en lid van de beoordelingscommissie, op 13 december 2024

<https://mallonge.net/premiomaertens2025>

Vervolg van blz. 4

Als sommige nieuwsgierige studenten in hun vrije tijd zelfstandig studeren, zullen ze ontdekken dat Esperanto onlosmakelijk verbonden is met Engels, Frans, Spaans en andere talen. Deze zoektocht zal niet alleen hun vermogen om zelfstandig te leren verbeteren, maar ook hun interesse in het leren van talen vergroten.

Het voorbeeld van de Studenten-Esperantoclub aan de Zaozhuang-universiteit leerde mij hoe effectief activiteiten gericht naar leeftijdsgenoten kunnen zijn. Ik zal dus zeker de oprichting van een "leerclub" ondersteunen, die – bij voorkeur op een speelse manier – enkele eenvoudige begroetingen en zinnestjes in het Esperanto zal aanleren en kleine prijsjes met een Esperantolink voor goede antwoorden zal uitreiken.

Hoewel Esperanto leren over het algemeen nog altijd weinig nut heeft voor het vinden van een baan, geeft het mij toch eindeloze inspiratie en mogelijkheden. Door Esperanto-elementen in het onderwijs van het Engels op te nemen, kunnen studenten niet alleen de diversiteit van talen waarderen, maar cultiveren ze ook hun interculturele competenties en mondiaal perspectief. Zolang we onze honger naar kennis en onze liefde voor onderwijzen behouden, kunnen we de internationale taal gebruiken als een kleurrijke brug naar ergens waar onze studenten kunnen dromen van een betere toekomst voor de wereld.

*Filiko (Wangwei)
vertaling: Piet Glorieux*

LA NEKREDEBLA AVENTURO DE LA MISIO MORESTEN'

Ĉi tiu lastatempa romano, verkita de Eric Bernard Coffinet, rilatas al la teruraj okazaĵoj de 1914 dum la Balkana Milito. Ĝi reliefigas la intervenon de la Ruĝa Kruco kaj la uzadon de Esperanto en krizo kiu havis gravan influon sur Eŭropo, kiel katalizilo por la Unua Mondmilito.

Granda parto de la informo estas vera, prenita el historiaj dokumentoj. Tamen du fikciaj figuroj estas aldonitaj por krei romanon.

Jen la rakonto. Du eminentaj diplomatoj kunvenas en Parizo. Markizo K.J.M. de Vogue volas havi la rajtigojn de la serba ambasadoro Milenko Vesnic' antaŭ ol sendi teamon de la Ruĝa Kruco al Sarajevo.

Post interkonsento, la markizo dungas rekomenditan kuraciston, pioniron de vizaĝ-rekonstrua kirurgio: Hipolito Moresten' kaj ankaŭ junan advokaton, Ludoviko Sevinjak'. Dum longa trajnvojaĝo, Ludoviko konfesas ke li scipovas Esperanton.

Juna flegistino, nomata Amalio Delmont, bonvenigas ilin la 9-an de junio. Sen perdo de tempo, la kuracisto montras al ŝi kofron kun operacia ekipaĵo, klarigante la metodojn por endormigi la vunditojn. Medicina kompreno tuj regas inter ili por komenci labori efike.

La 15an de junio, nekonata persono informas Ludovikon pri probabla atenco kontraŭ arkiduko Francisko Ferdinando de Aŭstrio, kies alveno estis planita por la 28-a de junio. Tiu ĉi sekreto estis malkaŝita de vundita serbo dum lia postoperacio.

Ricevinte konfirmon de alia esperantisto, la advokato avertas generalon Seber, kiu bedaŭrinde renkontas nur skeptikon de siaj interparolantoj. Terure, kion fari? Restas nur kelkaj tagoj ĝis la evento!

Sen tro diri, Esperanto tiam ludas imagitan rolon en la sinsekvo de eventoj. Tamen la verkisto lerte korektas la finon de sia rakonto per realaj faktoj kun aldono de pluraj fotoj kaj abundaj dokumentoj konsultitaj.

Tre interesa libro, precipe por historioŝatantoj, kiuj volas scii pli pri internaciaj rilatoj.

Eliane Pironnet

La libro *La nekredibla aventuro de la misio Moresten'* estas de Eric Bernard Coffinet. Vi povas mendi ĉi-tiun libron, eldonitan de Eldonejo Libera, per la FEL-retbutiko.

<https://mallonge.net/avmo>

M./Mevr.
.....
.....
.....

.....

(naam en voornaam, adres, mailadres en telefoonnummer)

neemt deel met personen

(= totaal aantal personen)

aan de Vlaamse Ardennenwandeling,
zondag 27 april 2025.

Ik kom (transportmiddel)

- om 9u naar Maarke
- om 12u naar Louise-Marie
- om 14u30 naar Horebeke
(omcirkel je keuze)

en schrijf x 10 € over
naar rekening BE15-5230-8080-6230
BIC TRIONL2U
van La Konkordo

Datum:
Handtekening:
Stuur per mail of via de post naar:
Piet Glorieux
Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201
8610 KORTEMARK
T. (00 32) (0) 472 257 918
e-mail: piet.glorieux@gmail.com

De Vlaamse Ardennen is de naam die men gaf aan de heuvelachtige streek in het zuiden van Oost-Vlaanderen, de driehoek Ronse-Brakel-Oudenaarde zowat.

NATUUR en... ESPERANTO

Vlaamse Esperantocoörd vzw

zondag
27 april 2025

organisatie:
LA KONKORDO – KORTRIJK
i.s.m. NATUURPUNT

Natuur...

Dit jaar verkennen we 's voormiddags de Maarkebeekvallei in de gemeente Maarkedal.

Afspraak om 9u bij de kerk van Maarke, hoek van Kokerellestraat en de Maarkeweg.

's Middags eten we onze picknick in de buurt van de kerk van Louise-Marie, in de La Salettestraat.

Louise-Marie is een gehucht van Maarkedal. Daar is ook allerlei animatie en wellicht een Esperanto-infostand!

... en cultuur

's Namiddags bezoeken we het protestants museum "De geuzenhoek" in Horebeke, Korsele 39. Start om 14u30. Einde omstreeks 17u ten laatste.

Praktisch

Voorzie je best van laarzen of stevige hoge wandelschoenen! Maar wees gerust. Het is geen wandeling voor natuurspecialisten of een speedmars. Hou er rekening mee dat de wandeling niet geschikt is voor buggy's.

Breng je picknick mee! Warme en koude dranken zijn verkrijgbaar in de parochiezaal!

Als je met de trein wil komen, verwittig ons vroeg genoeg? Dan kunnen we een taxidienst organiseren vanuit station Zottegem.

Inschrijvingsgeld: 10 €. Eventuele winst gaat naar het Natuurfonds Vlaamse Ardennen.

Wie inschrijft ontvangt je meer details (incl. wegbeschrijving).

Drie goeie redenen om deel te nemen

Eén. Ontdek natuur en cultuur van een mooie streek tijdens het mooiste seizoen.

Twee. Steun de lokale natuurverenigingen die deze streek beschermen.

Drie. Toon of maak kennis met Esperanto in actie.

VERTIKALE

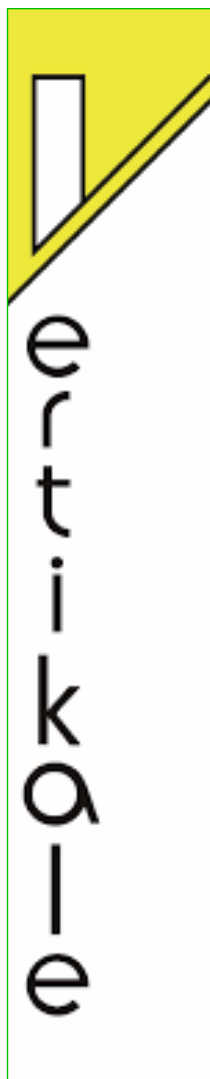
Denove sur la reloĵ! - Weer op de sporen!

Malgraŭ miaj limigitaj komputilaj lertoj kaj spertoj, mi sukcesis kunmeti novan numeron de *VERTIKALE*, 2025.01. Ĝi enhavas la protokolojn aŭ notulojn pri la estrarkunsidoj de 23/10/2021 kaj pri la 5 kunsidoj de 2022, kaj tiujn pri la ĝeneralaj membrokunsidoj de 2022. La lastaj protokoloj aperigitaj en *VERTIKALE* prias la estrarkunsidon de 04.09.2021 kaj la ĝeneralan membrokunsidon de 13/03/2021. Pluaj protokoloj aperos en sekvontaj numeroj.

VERTIKALE, nederlandlingve “Vertikaal”, estas novaĵletero por geestraranoj kaj geaktivuloj en la Flandra Esperanto-Ligo. Ĝi unue aperis en la somero de 1992, kiel sekvanto de *Informilo*, prezentita en majo 1981, nelonge post la fondo de F.E.L., kiel “novaĵbulteno por la kadromembroj de F.E.L.”. Ĝi estis la Esperantlingva revuo de F.E.L., krom la nederlandlingva revuo *Horizon.taal*.

Intertempe la komunikado kaj diskutoj inter aktivuloj multe malpli efektiviĝas papere kaj per analogaj kontaktoj, sed plej ofte per la interreto, virtualaj kunsidoj kaj retpoŝto. Krome, la Flandra registaro postulas ke protokoloj pri estrarkunsidoj kaj ĝeneralaj membrokunsidoj estu publikigitaj nederlandlingve. Tamen, konforme al la celo de nia organizo, ĉiam aldoniĝas Esperanta versio. Trie, la nova leĝo pri entreprenoj kaj asocioj (2023) postulas, ke ĉiu asocio havu registron en kiu ĉiuj membroj povas konsulti la protokolojn. Tio estas la nova rolo de *VERTIKALE* / *VERTIKAAL*, kiu disponeblas surpapere en la Esperantodomo, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antverpeno, kaj cifere sur nia retpaĝo <https://www.esperanto.vlaanderen/aktivuloj/>.

Legu plu ĉe paĝo 17

Ondanks mijn beperkte computer-vaardigheden en -ervaringen, ben ik erin geslaagd een nieuw nummer van *VERTIKALE* samen te stellen: 2025.01. Het bevat de notulen van de bestuursvergaderingen van 23/10/2021 en van de vijf vergaderingen van 2022, en van de algemene ledenvergaderingen van 2022. De laatste in *VERTIKALE* verschenen notulen waren die van de bestuursvergadering van 04/09/2021 en van de algemene ledenvergadering van 13/03/2021. Meer notulen volgen in de komende nummers.

VERTIKALE, in het Nederlands “Vertikaal”, is een nieuwsbrief voor bestuursleden en actieve leden van de Vlaamse Esperantobond. Het verscheen voor het eerst in de zomer van 1992 als opvolger van *Informilo*, dat zich in mei 1981, niet lang na de stichting van V.E.B., voorstelde als “nieuwsbulletin voor kaderleden van V.E.B.” Het was het Esperantotijdschrift van de V.E.B., naast het Nederlandstalige *Horizon.taal*.

Intussen verlopen de communicatie en discussies tussen actieve leden veel minder op papier en via analoge contacten, maar veel meer via het internet, virtuele vergaderingen en e-mail. Bovendien vereist de Vlaamse regelgeving dat notulen van een vereniging in het Nederlands gepubliceerd worden. Overeenkomstig het doel van onze vereniging wordt altijd een Esperantoversie bijgevoegd. Tevens vereist de nieuwe wet inzake vennootschappen en verenigingen (2023) dat elke vereniging een register bijhoudt, waar elk lid de notulen kan inkijken. Dat is de nieuwe rol van *VERTIKALE* / *VERTIKAAL*. Van het tijdschrift is een papieren versie beschikbaar in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen, en een digitale versie op onze website <https://www.esperanto.vlaanderen/aktivuloj/>.

Lees verder op Blz. 17

FORPISIS RENATO CORSETTI (1941-2025), HONORA PREZIDANTO DE UEA

Renato Corsetti is niet meer. Elke esperantist, die een beetje Esperantujo volgt, zal wel ooit eens zijn naam zijn tegengekomen. Hierna een korte biografie en een boodschap van medeleven die ik namens het VEB-bestuursorgaan heb overgemaakt aan zijn echtgenote Anna Löwenstein. Mevr. Löwenstein is auteur van diverse boeken die door de VEB zijn uitgegeven en is o.a. proofreader van andere uitgaven van de VEB.

UEA profunde bedaŭras informi, ke forpasis D-ro Renato Corsetti (naskiĝis la 29-an de marto 1941) la 1-an de februaro 2025, en la aĝo de 83 jaroj, en Londono. Eksa prezidanto de UEA (2001-2007) kaj Honora Prezidanto de UEA kaj TEJO, li estis multfaka kaj energia kunlaboranto kaj unu el la plej eminentaj figuroj en la esperantista movado, kaj en la itala kaj en la internacia, ekde siaj junaj ĝis siaj lastaj jaroj.

Naskiĝinta en Romo, li komencis sian profesian karieron en banko. Li ekaktivis en la Esperanto-movado fine de la 1960-aj jaroj kaj baldaŭ poste iĝis Prezidanto de TEJO (1971-1973). La Estraron de UEA li unue eniris en 1980 kaj oficis ĝis 1986; denove en 1998 kiel Vicprezidanto kaj en 2001 kiel Prezidanto de UEA. Dum sia longa kariero en UEA li aktivis en multaj komisionoj kaj kunlaboris en multaj projektoj kun aktivuloj tra la mondo, ekzemple en la Instituto Hodler '68, kie li estis Prezidanto (1980-1986) kaj Vicprezidanto (ekde 2002). En 2011, rekonante lian longdaŭran agadon por la Asocio, la Komitato de UEA deklaris lin Honora Membro kaj en 2023 nomumis lin Honora Prezidanto okaze de la 108-a Universala Kongreso de Esperanto (UK)

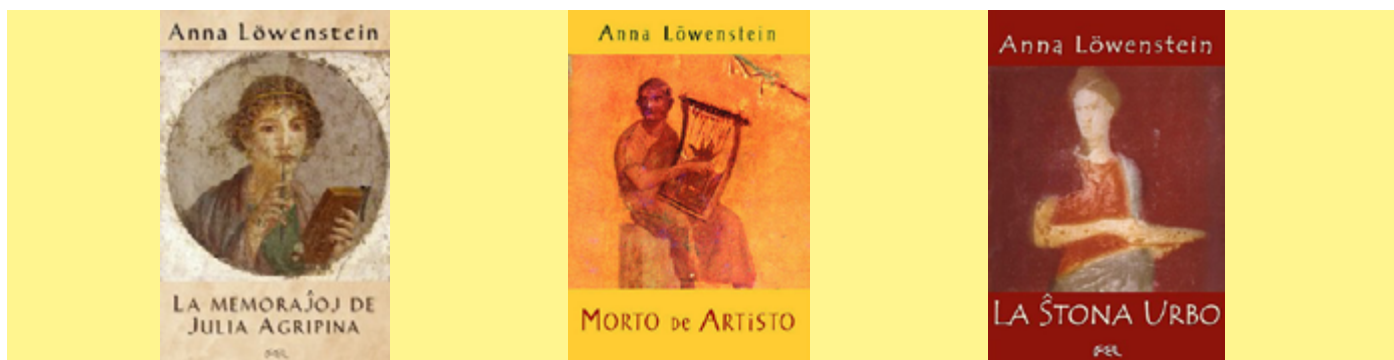
en Torino. Li ankaŭ ricevis la Premion Deguĉi en 2008. Krom siaj honoraj titoloj kaj premioj en UEA li ankaŭ estis Honora Prezidanto de TEJO.

En la pasintaj kelkaj jaroj li aktive kunlaboris por informa agado de UEA, kunordigante projektojn pri disvastigado de afiŝoj rilate al lingva justeco kaj okaze de la Esperanto-Tago kaj la Tago de la Gepatra Lingvo. Krome lia agado ne limiĝis en UEA kaj TEJO: li ankaŭ estis estrarano kaj prezidanto de Itala Esperanto-Federacio dum pluraj periodoj. Li estis elektita kiel membro de la Akademio de Esperanto en 1998.

Li estis lingvisto kaj profesoro, ofte prelegante aŭ verkante en Esperanto kaj en la itala pri lingva politiko, Esperanto, infana dulingveco, psikopedagogio de lingvo kaj komunikado. Li aŭtoris multajn artikolojn kaj librojn. Li instruis psikolingvistikon en la Universitato "La Sapienza" de Romo en la 1990-aj jaroj kaj estis profesoro de la Akademio Internacia de la Sciencoj (AIS) en San-Marino.

UEA perdis ne nur eksan prezidanton, sed ankaŭ gravan kunlaboranton, amikon kaj unu el la plej gravaj motoroj en la moderna historio de la Asocio. UEA esprimas siajn profundajn kondolencojn al la tuta familio, ĉefe al lia edzino Anna Löwenstein, mem Honora Membro de UEA kaj eminenta Esperanto-instruisto, kaj al liaj tri filoj.

*Gazetara komuniko de UEA
de la 1-a de februaro 2025*

Kara s-ino Löwenstein
kaj proksimuloj de Renato,

Nome de Flandra Esperanto-Ligo ni sincere esprimas niajn kondolencojn al la proksimuloj de Renato.

Pluraj flandroj diversmaniere kunlaboris kun li i.a. kadre de UEA. Ekde la pandemio, multaj el niaj samlandanoj konatiĝis kun li dum la multnombre ĉeestitaj retaj prelegoj okazigitaj alterne de la antverpena kaj londona kluboj ĉiuvendrede. Li estis kun sia edzino Anna la motoro de la londona organizado. Mi persone havis la honoron renkonti lin rete koncerne lian projekton organizi retan kurson en ĉi lando en Eŭropo.

Sed liaj meritoj estas multnombregaj. Esperantujo perdas pilieron de la movado.

*nome de la estraro de FEL
Piet Glorieux
Prezidanto*

Daŭrigo de paĝo 15

Ĉar ĝi ne estas dissendata kiel *Horizon.taal*, *VERTIKALE* estas multe malpli konata ĉe niaj membroj ol sia nederlandlingva egalulo. Mi esperas, ke ĉi tiu artikolo pliatentigos niajn membrojn pri ĝia ekzistado.

Mi koncedas, ke protokoloj kaj raportoj ne estas la plej allogaj tekstoj kiujn produktas asocia administracio. Tamen, ili estas nepraĵoj, reflektantaj la iradon de nia organizo kaj la ideojn de ĝiaj estraro kaj administrantaro. Tial, mi prenas la tempon zorgige redakti ilin kiel dokumentojn enhave korektajn, bone kompreneblajn kaj ne tro sekajn. Protokoloj ja estas la memoro de asocio, ĉu ne?...

*Johan Van Eenoo
Sekretario*

Vervolg van blz. 15

Omdat het niet rondgestuurd wordt zoals *Horizon.taal*, is *VERTIKALE* bij onze leden veel minder bekend dan zijn Nederlandstalige evenknie. Ik hoop dat dit artikel onze leden meer bewust zal maken van zijn bestaan.

Toegegeven, notulen en verslagen zijn niet de aantrekkelijkste teksten die de administratie van een vereniging voortbrengt. Toch zijn het noodzakelijkheden, die de werking van onze vereniging en de visie van de bestuursleden en effectieve leden weergeven. Daarom neem ik de tijd om ze op te stellen als inhoudelijk correcte, goed begrijpbare en niet al te droge teksten. Zijn notulen tenslotte niet het geheugen van een vereniging?...

*Johan Van Eenoo
Secretaris*

DE VLAAMSE ESPERANTOBEWEGING IN DE OORLOGSJAREN 1940-1945

Bij het rondsturen van een “herontdekt” Esperantoartikel uit het tijdschrift Esperanto Internacia (1946), van de hand van Emiel Cortvriendt (†1991), bleek duidelijk belangstelling te bestaan voor de inhoud ervan: een schets van de positie van Flandra Ligo Esperantista, voorganger van de huidige Vlaamse Esperantobond, tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daarom hierbij de tekst in enigszins vrije vertaling.

“... Tijdens de Pinksterdagen van het jaar 1940 zou te Brussel het XI-e congres van Fl.L.E. plaats vinden. Ondanks het feit dat die tijd een hoogtepunt was van de, in heel Europa, hooggespannen sfeer, waren toch 118 personen ingeschreven. Dit had dus een vrij bescheiden maar toch bemoedigende jaarlijkse bijeenkomst kunnen worden voor de Esperantosprekers. Echter begon de invasie, net de dag vóór de aanvang van het congres. Een waterval van gebeurtenissen overspoelde elk georganiseerd leven, en liet enkel puinhopen en wanorde achter.

Doch uit het nabije Nederland bereikte ons spoedig hoopvol nieuws: de bezetters leken de Esperantobeweging niets in de weg te leggen. Deze bijna ongeloofwaardige houding – overigens van korte duur – vormde een aanmoediging voor het bestuur [van Fl.L.E.] om hoe dan ook op een of andere manier de werking verder te zetten. En zonder verwijl werd daarom contact genomen met de betrokken instanties om officiële toestemming te bekomen. Deze pogingen leverden echter niets op, en het was duidelijk dat voor de vereniging slechts één mogelijkheid overbleef: ondergronds gaan.

Om te beletten dat bij mogelijke confiscatie het volledig archief van *Flandra Ligo Esperantista* en van *Flandra Esperanto-Instituto* zou in beslag genomen worden, werd het grootste deel ervan in veiligheid gebracht. De boekhouding werd afgesloten voor de schijn. En midden januari 1941 verscheen zonder toelating de *Mededeelingen voor den Vlaamschen Esperantist* als tweemaandelijks, achtbladig, Nederlandstalig en voorlopig tijdschrift. Dit werd verzonden aan 500 van de meest trouwe en actieve leden. Het bemoedigend effect ervan kan men zich wel inbeelden.

Op verschillende plaatsen schepten de leden nieuwe moed. Cursussen werden georganiseerd en het plaatselijk verenigingsleven herpakte zich. Er verschenen achtereenvolgens vijf nummers van het voorlopige blad. Maar toen het zesde werd gedrukt, liep het mis. De *Sicherheitspolizei* ofte *Gestapo* kwam op bezoek bij onze voorzitter dr. T. van Gindertaelen. Terwijl ze hem een exemplaar van de *Mededeelingen voor den Vlaamschen Esperantist* onder de neus duwden, eisten ze uitleg. Er volgde een ondervraging en huiszoeking bij onze drukker. Fl.L.E. werd gesommeerd elke activiteit stil te leggen en niets meer uit te geven.

Het einde van 1941 was voor ons zowel bedroevend als verheugend: *Paco kaj Justeco*, onze plaatselijke afdeling in Brugge, nam de fakkel over. En in december begon, eveneens zonder

Herinnering aan de vooroorlogse congressen van Flandra Ligo Esperantista

MEDEDEELINGEN VOOR

DEN VLAAMSCHEN ESPERANTIST

Alleen voor leden van den Vlaamschen Esperantistenbond

Redactieadres : Piet van Humbeekstraat 3, Brussel-West

5.

SEPTEMBER-OCTOBER

1941

Spijts talenchaos : Esperanto niet gewenscht ?

De verslagen die begin September in de pers verschenen over het zomerfeest der europeesche jeugd te Breslau, hebben onwillekeurig bij ons bovenstaande overweging gewekt.

Als voorstander van een hulptaal, voorbehouden voor de betrekkingen op internationaal gebied, waken alle bijeenkomsten met internationaal karakter in hooge mate onze belangstelling; want automatisch rijst bij ons de vraag : hoe was het er op taalgebied gesteld ?

Wefnu, al werd in de verslagen over taalmoeilijkheden geen woord gerept, toch durven we aan de hand derzelve beweren, dat dit feest, waarmee men vnl. internationale verbroedering op het oog had, eens te meer het bewijs bracht, dat het gebrek aan een gemeenschappelijk middel voor het uiten van gedachten en gevoelens, de geestelijke toenadering op dergelijke bijeenkomsten in hooge mate belemmert.

De jeugd van 17 naties was er vertegenwoordigd, en werd aan het station door een reusachtig spandoek in evenveel talen verwelkomd. Tot hier geen zwaarigheden van taalkundigen aard, al waren de welkomgroeten in verhouding in miniaturletter, en noodgedwongen in zekere rangorde gesteld.

We staan echter sceptisch tegenover de bewering, dat onmiddellijk een spontaan en direct contact tusschen al de jeugdige deelnemers tot stand kwam. We zien immers niet in door welk wonder de aanwezige Noren met de Italianen, de Nederlanders met de Bulgaren, de Finnen met de Slowaken, de Duitschers met de Spanjaarden, de Portugeezen met de Hongaren en de Vlamingen met de Kroaten van gedachten konden wisselen. Enthousiasme en enorm veel goeden wil zijn nog niet voldoende om een volledig contact mogelijk te maken ! En in volgende passus der welkomrede van jeugtleider Baldur von Schirach zien we een onbewuste zinspeling op de bij die gelegenheid heersende taalmoeilijkheden : « Al spreken we verschillende talen, toch kloppen onze harten eensgezind. »

« Door samenwerking als volwaardige leden van een lotsverbonden volkerencomplex naar een europeesche orde, en geenszins door

33

Tijdschrift uitgegeven door
Flandra Ligo Esperantista in 1941

vergunning, het uitgeven van een maandelijks, zesbladig bescheiden, gestencild tijdschriftje. Dankzij onze Esperanto-hardnekkigheid was er heel de oorlog in Vlaanderen een eigen ledenblad.

Intussen liet het gewestelijk bestuur zich niet afschrikken door het opgelegd verbod. In plaats van *Flandra Ligo Esperantista* ageerde *Flandra Esperanto-Instituto*. Deze laatste bezorgde informatie over beschikbare boeken, en n.a.v. de Dag van het Boek in december 1943 gaf de instelling een uitgebreide geïllustreerde boekencatalogoog uit, 12-bladig. Tijdens de oorlogsjaren spendeerde *Flandra Esperanto-Instituto* de ronde som van 75.000 franken!

Wanneer uiteindelijk de bevrijding kwam, plukten we de vruchten van ons obsessief volhouden. Een bevraging toonde aan dat op 57 plaatsen in Vlaanderen een kern overbleef van *samideanoj* die bereid waren de handen uit de mouwen te steken. We bereikten ten volle ons doel: het Esperanto-waakvlammetje laten branden opdat we snel zouden kunnen heropstarten bij het einde van de oorlog. Zo konden we, na het nemen van een aantal hindernissen, in de eerste plaats de papierschaarste, onze *Flandra Esperantisto* weer maandelijks in groot formaat laten verschijnen, en dit vanaf mei 1945."

Cyreen Knockaert

GREZILJONO INVITAS AL SIAJ KURSOJ

La franca esperantista kastelo Greziljono invitas al siaj kursoj en 2025:

18-27 aprilo

PRINTEMPAS

intensivaj kursoj por ekzamenoj kun kvar famaj instruistoj: gresillon.org/p

30 junio – 10 julio

MARATONA ESPERANTOKURSO

kurso kun 3 instruistoj, ankaŭ por blinduloj,
kun Internacia E-Konferenco: gresillon.org/m

24-29 aŭgusto

VERDA NATURISMA SEMAJNO

kun Esperantokursoj: gresillon.org/n

24 oktobro – 2 novembro

AŬTUNAS

kursoj kaj FEI-ekzameno kun Renée Triolle: <https://gresillon.org/au>

Agendo de la sekvaj agendoj: gresillon.org/a - kontakto: kastelo@gresillon.org

VERRIJK JE ESPERANTO - 2

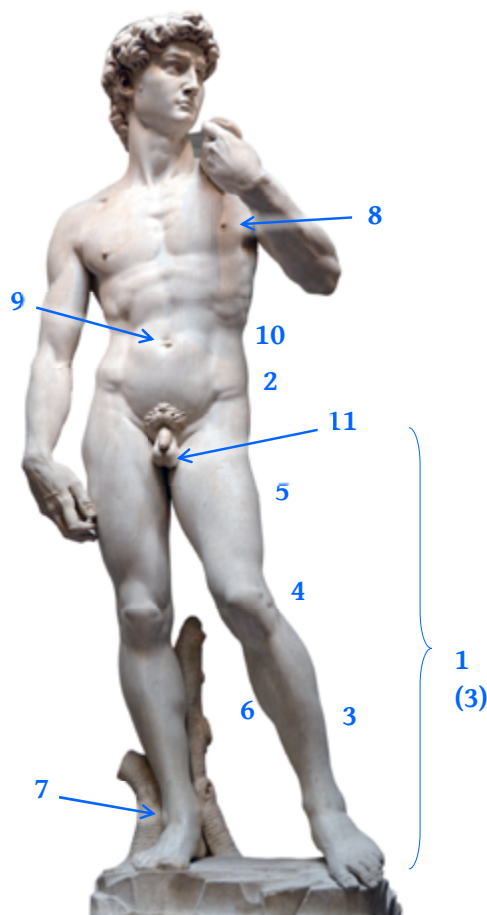
Al lang was de redactie van Horizon.taal op zoek naar een taaloefenrubriek. Met deze e-legant-e rubriek slaan we twee vliegen in één klap. Enerzijds is het een hommage aan de auteur van *Lerni E-legante*, wijlen Petro Desmet, die in de voorbije lente van ons heenging. Anderzijds verrijken we (hopelijk) jouw kennis van de Esperanto-woordenschat. Aan het einde van elk hoofdstuk vind je ook een klein quizje, waarvan je de antwoorden vindt op de webpagina van Horizon.taal. Meteen ook een aansporing om de website van de Vlaamse Esperantobond eens te bezoeken.

2. LA HOMA KORPO (2)

Malsupra membro

La malsupra membro, aŭ **gambo** (1), konektiĝas kun la trunko en la **kokso** (2). Oni ankaŭ nomas ĝin **kruro** (3), sed se ĉevalo havas kvar krurojn, la homo havas nur du! Fakte kruro estas la nomo de la malsupra parto de gambo, sed, kiel mi jam diris, oni rajtas uzi la vorton "kruro" anstataŭ gambo. La supra parto de la gambo, inter kokso kaj **genuo** (4) estas la **femuro** (5). La kruro, en ĝia specifa senco, montras ofte sufiĉe dikan karnopecon, kiu donas la belecon al silkaj ŝtrumpoj de junulinoj kaj estas tre virokulturanta: la **suro** (6); kiu pli simple nomiĝas **tibikarno**. Tiu peco sugestas certe bongustecon al **kanibaloj**, homkarnomanĝantoj. La plej ekstrema malsupra parto, sub la **maleolo** (7) estas la piedo. Maleolo estas la nomo de ĉiu el ambaŭ elstarajoj enen kaj elen de la kruro. La piedo finiĝas en **piedfingroj**. La dika piedfingro nomiĝas **halukso**.

La parto de la piedo kiu tuŝas la mondon nomiĝas **plando**. Se oni volas esprimi ke oni plene humiligis aŭ subigis iun, oni diras *ke oni metis lin sub la plandojn de siaj piedoj*. La supran parton de la piedo oni povas nomi la **instepo**. La ĉefa artikolo de la kruro (ne hezitu uzi la vorton kruro por tuta gambo!) estas, kompreneble, la genuo. En la genuo troviĝas la fama **menisko** aŭ per sia plena nomo la artika menisko. Ĝi ne estas ostoj sed **kartilago**. Sed la **petalo** estas la genuosto. La ostetoj de la piedfingroj nomiĝas falangoj. La kavo ĉe la malantaŭo de la genuo nomiĝas **poplita kavo**. Ni menciis la solenan nomon de la dikfingro de la piedo, ĉar la kutima nomo foje ŝajnas iom infaneca, sed aliflanke foje povas impresi pedantece uzi ĝuste tiun "veran" nomon! Kompreneble ankaŭ la dikfingro de la mano havas tian solenan nomon! Ni prisilentis ĝin, sed eble tamen utilas ĝin mencii! Ĝi estas **polekso**.

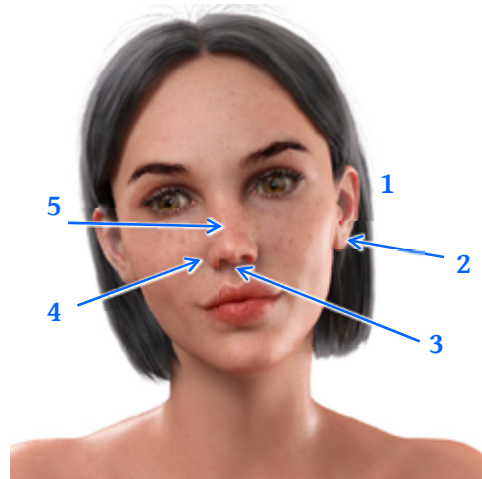
Brusto

La brusto estas la supra antaŭa parto de la trunko. Sur la brusto estas la **cicoj** (8), kiuj ĉe virinoj elstaras sur la mamoj. Sub la brusto estas la ventro. En ĝia mezo estas kaveto, kiu nomiĝas la **umbiliko** (9). La malantaŭa parto de la trunko, kiun ni nur per helpiloj povas vidi, estas la dorso. Inter la brusto kaj la koksoj estas la **talio** (10). Neniu virino ofendiĝos se vi diras ke *ŝi havas tre graciosan talion*. La **koksoj** estas la elstaraj flankaj, kie la femuro konektiĝas al la trunko.

Konata maniero de starado estas *metado de la manoj al (aŭ sur) la koksoj*. Nia sidkarno, la korpoparto sur kiu ni normale sidas, nomiĝas simple **sidvangoj**, kiel en diversaj etnaj lingvoj, aŭ, pli solene, **gluteoj**. Tiun parton oni ankaŭ senĝene nomu **postaĵo**, sed **pugo** estas nepre pli vulgara lingvouzo. La korpoparto per kiu oni **urinas** (aŭ familie "pisas") nomiĝas **peniso** ĉe viro, kaj **vulvo** aŭ **vagino** ĉe virino (familie **piĉo**). Pri vulgaraj nomoj por la peniso eĉ ekzistas vortareto! Plej ofte uzata kaj plej konata estas la vorto **kaco**. Alia vira **ornamaĵo** estas la **ĉurovujo**, familia **moknomo** por la **skroto** (11) kun la **testikoj**. Ne timu tabuvortojn, sed tamen ne sennecese afiŝu ilin!

Ĉekapaj aldonaj

La plej rekonebla parto de la homo estas, tiel ŝajnas al mi, la kapo, kaj precipe ĝia antaŭa flanko: la vizaĝo. En la vizaĝo brilas la okuloj, elstaras, en tre diversaj manieroj, la nazo kaj sin movas aŭ obstine sin fermas la buŝo. Flirtas, pendas aŭ gluiĝas, ambaŭflanke, la oreloj. Partoj de la orelo estas la **aŭriklo** (1) kaj la **orelolobeto** (2). Certe vi memoras ke la elefanto Bambio flugis, en la filmo, danke al siaj grandaj aŭrikloj. La nazo havas du naztruojn, kiuj estas apartigitaj de la **nazosepto** (3), kaj limigitaj ekstere de la du **nazloboj** (4). La parto, kiu plej bone montriĝas en silueta bildo estas la **nazponto** (5). Pri homo kiu estas orgojla oni diras ke *li tenas la nazon supren*.

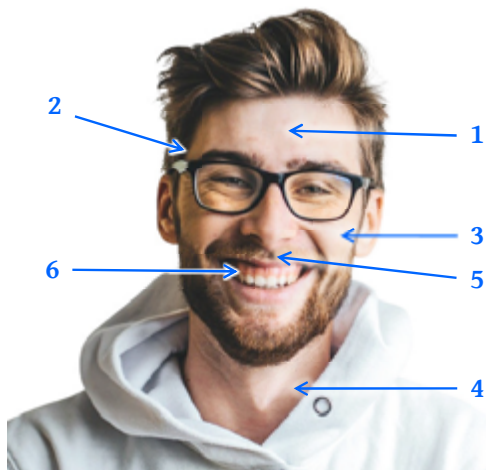
Wie zijn nieuwsgierigheid naar de volgende hoofdstukken niet kan bedwingen, kan *Lerni E-legante*, dat uitgegeven is door de Vlaamse Esperantobond, natuurlijk ook aankopen via de VEB-webwinkel.

Lerni e-legante
ŝtupoj al pli vasta vortprovizo

<https://mallonge.net/retbutiko-leleg>

La vizaĝparto super la okuloj estas la **frunto (1)**, kiun oni sulkgigas kiam oni intense pensas. Flanke estas la **tempioj (2)**, kaj sub la okuloj estas la **vangoj (3)**. Iuj homoj havas amuzajn kaj ĉarmajn **vangopometojn**. Cetere ankaŭ la **okulglobo** foje nomiĝas pomo. La precipe ĉe viroj aperanta kaj moviĝanta dikaĵo de la gorĝo nomiĝas **gorĝa pomo (4)** aŭ **Adampomo**. Tamen ne estas bona ideo nomi la kapon pomujo!

Sub la nazo estas iu vertikala **sulketo**, kies nomo estas **filtrumo (5)** kaj kiu finiĝas ĉe la supra lipo. Tiel ni alvenas ĉe la buŝo. En la buŝo estas la dentoj kaj la lango. Homo kun plena dentaro havas 32 dentojn, sed en sia juneco la infano havas **laktodentojn**. La laktodentoj nur iom post iom forfalas kaj estas sekvataj de la dentaro de plenkreskulo. La **dentaro (6)** estas sufiĉe kompleksa. Oni distingas tri specojn de dentoj: la **tranĉodentojn** aŭ **incizivojn**, la **kojnodentojn** aŭ **kaninojn** kaj la **vangodentojn** aŭ **molarojn**. Plej ofte oni ankaŭ distingas la antaŭmolarojn de la veraj molaroj. La suprajn kaninojn oni ankaŭ nomas **okuldentojn**. Multaj homoj suferas dum la vivo dentodoloron, kaj akiras truajn dentojn. La dentoj iĝas **kariaj**. Ofte necesas ke dentokuracisto plumbu aŭ eventuale eltiru ilin. Finfine ofte homoj ricevas falsan, artefaritan dentaron.

Por forigi karion la dentisto uzas borilon. Jes, timiga vorto! Feliĉe nuntempe ekzistas treege rapidturnaj aparatoj, kiuj ebligas fari la necesan truon fulmrapide. Poste la dentisto plenigas la truon per **plombo**. Tiu operacio nomiĝas plombado. La uzata materialo ĉe plombado multe evoluis dum la pasintaj jardekoj. Mi pensas ke oni nun ne plu uzas **amalgamon**, kiu estis kunmiksaĵo de **hidrargo** kun metalo. Rezulto de plombado estas, kompreneble, plombaĵo. Normale la tuta operacio de borado kaj plombado okazas post apliko de **sendolorigilo**.

Aldonaj Informoj

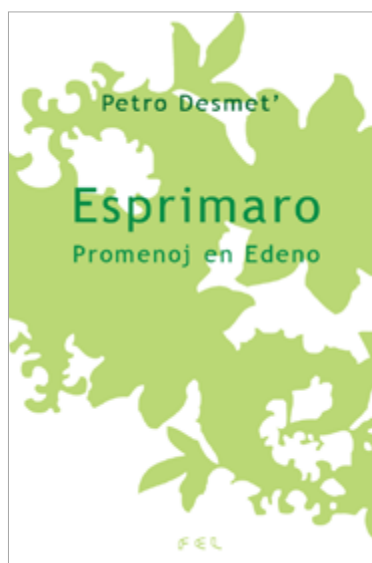
1. Plia helpo, en bilda formo, estas trovebla en nia PIV; sed estas bone scii ĉe kiu vorto vi serĉu. Vi serĉu ĉe: korpo.
2. Pliaj vortoj estas troveblaj, kompreneble, en niaj bildvortaroj. En EBV: 18, 21 - en BVE: 19, 22.

Taskoj kaj ekzercoj

1. Ofte aŭdata ŝerca enigmo estas jena: Se en la lasta tago ni ĉiuj, nudaj, staras en granda grupo antaŭ la fina juĝo... kiel oni povas tuj rekoni Adamon kaj Evon? Respondo: ili ne havas... Ĉu vi scias kio mankos? Ĉu vi povas klarigi? La bezonata vorto estas en tiu ĉi leciono! [en la parto brusto].

2. Kial oni ne nomu la kapon "pomujo"? Kial oni jes ja rajtas nomi ĝin pomujo? Ĉu vi apogas jes aŭ ĉu vi apogas ne?

3. Esperanto havas plenan vastan esprimaron (vidu la libron "Esprimaro, Promenoj en Edeno") kaj inter ili troviĝas diversaj kiuj enhavas la vorton "dentoj". Tiel estas "*kunpremi la dentojn*" kio signifas **obstini**. Ankaŭ estas "*montradi la dentojn*" por esprimi ke oni **minacas**. Kaj oni povas *grincigi la dentojn*, pro sufero sed ankaŭ pro **kolerego**. Oni ankaŭ foje legas ke iu "*estas armita ĝis la dentoj*" kio, kompreneble, estas troigo... sed de ĉiu komprenata. Kaj kio signifas: "*li havas dentojn ne por parado?*"... Klarigu! Tiuj esprimoj apartenas al la Esperanta lingvo, sed ankaŭ al multaj etnaj lingvoj. Tamen ne ĉiu etnolingva esprimo konservas sian sencon se ĝi estas tradukita en Esperanton! En la nederlanda oni uzas la esprimon "*meti siajn dentojn en io*" kun la signifo "intense okupiĝi pri io" ... Ĉu ankaŭ en via lingvo? Kaj kiel vi esprimus tiun ideon en nia lingvo?

4. La bela bildo de la homa korpo estas la 5,17 metrojn alta statuo "Davido" de Mikelanĝelo, bildo de blanka marmoro el Kararo (Italio). Ĝi troviĝas en la "Galerio de la Akademio" en Florenco. Kion vi scias pri tiu "Davido"?

KVIZO ĈAPITRO 2

- Kiu verbo esprimas "verzwikken" / "... al si la piedon."?
- Kiun substantivon PIV priskribas kiel "Trompi la publikan opinion, prezentante al ĝi la malveraĵojn sub oficiala, insista, alloga formo" (hersenspoelen)?
- Plenigu la mankantan vorton: "Steek je neus niet in andermans zaken." – "Ne ŝovu vian nazon en fremdan ..."

Vi trovos la respondojn en la Horizon.taal-retpa.o www.esperanto.be/fel/nl/hor.php

Esperantoclubs in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be - www.esperanto.be/antwerpen

La Verda Stelo: Klaas Dijkstra (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge, tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com - <https://paco-kaj-justeco.weebly.com>

GENT

La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be - www.esperanto.be/gent

KALMTHOUT

La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com - <https://laerikejo.wordpress.com>

KORTRIJK

La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 0472 25 79 18, piet.glorieux@gmail.com, Jean-Pierre Allewaert, Leeuw van Vlaanderenlaan 35/0011 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com - www.esperanto-kortrijk.info

LEUVEN

Esperanto 3000, Myriam Van der Steen, Albert Stainierstraat 1, BE 3001 Heverlee, tel.: 0497 47 35 38, leuven@esperanto.be - www.esperanto3000.be

LIMBURG

Limburgse Esperantovereniging, Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be - www.esperanto.be/limburg

OOSTENDE

La Konko, Anne Brabant, Duinenstraat 74 /0201 BE-8400 Oostende, tel.: 059 44 82 50, anne.brabant@telenet.be - www.esperanto.be/oostende

ROESLARE / TIELT zie KORTRIJK

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Piet Glorieux
Secretaris: Johan Van Eenoo
Penningmeester: (vacant)
Bestuursleden: Alex Humet, Ben Indestege

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be - www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF), Yves Nevelsteen, yves.nevelsteen@gmail.com - www.esperanto.be/bef

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars), Marc Cuffez, Torhoutsesteenweg 453 bus 0003, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be
<https://ilei.info>

Esperanto-Numismatika Asocio (ENA), Bert Boon, Lijsterbeslaan 13, 9630 Munkzwalm, tel.: 0472 73 48 30, bert.boon@skynet.be

Verdaj Skoltoj

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.: 0485 51 75 52, info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Valona Esperanto-asocio, V.Esp-o

p/a Jean Annet, Rue de la Terre Franche 31 - 5310 Eghezée, tel.: 0495 10 32 30, esperanto.wallonie@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl - www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Officejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

www.esperanto.be/horizontaal

<https://esperanto.events>

plusendas al

<https://eventaservo.org>

Eventoj en via regiono aperas en Eventa Servo de UEA. Jen la facilaj landaj ligiloj:

- Belgio be.esperanto.events
- Francio fr.esperanto.events
- Germanio de.esperanto.events
- Nederlando nl.esperanto.events

Ekzistas tia ligilo por ĉiuj landoj de la mondo!

Estas tre facile por:
komuniki, memori,
tajpi – ankaŭ por
ne-esperantistoj!